

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 6//2020/2021
z dnia 30.09.2020 r.
Dyrektora III Liceum Ogólnokształcącego
im. Jana Pawła II w Rudzie Śląskiej

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

**III LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
im. Jana Pawła II
W RUDZIE ŚLĄSKIEJ**

ROK SZKOLNY 2020/2021

WSTĘP

Współczesny rynek edukacji i pracy charakteryzuje się ciągłymi zmianami. Młody człowiek musi być przygotowany do funkcjonowania w nowej rzeczywistości, gotowy do podnoszenia swoich kwalifikacji, ustawicznego doskonalenia się, zdobywania nowych umiejętności, planowania ścieżki edukacyjno- zawodowej.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowanie młodzieży do świadomego i trafnego wyboru zawodu oraz kierunku dalszego kształcenia.

Umożliwia uczniowi zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

WSDZ określa: założenia, cele, zadania doradcy zawodowego, pedagoga, psychologa szkolnego, wychowawców, nauczycieli, formy i metody pracy, obszary i beneficjentów oddziaływania, a także przewidywane efekty i ewaluację.

Wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem decyzyjnym, zachodzącym w pewnym okresie życia człowieka. Jest to proces ciągły, dynamiczny, przebiegający przez całe jego życie.

W procesie tym kładziemy nacisk na: kształtowanie umiejętności samopoznania i samooceny predyspozycji psychofizycznych, przekazywanie uczniom informacji o możliwościach kształcenia na różnych poziomach i etapach rozwoju zawodowego oraz szansach zatrudnienia po ukończeniu nauki i zdobycia zawodu, kształtowanie aktywnej postawy wobec własnej kariery zawodowej, rozwijanie aspiracji edukacyjnych i zawodowych oraz motywowaniu do dalszego kształcenia.

Ponieważ planowanie kariery zawodowej i pierwsze decyzje edukacyjno-zawodowe przypadają na lata szkolne, szkoła wraz z nauczycielami, wychowawcami, doradcą zawodowym, staje się w naturalny sposób środowiskiem mającym znaczący wpływ na te wybory. Powinna zatem świadczyć pomoc uczniom i rodzicom w dokonywaniu tych decyzji.

Doradztwo zawodowe w liceum ukierunkowane jest na kształtowanie: proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji oraz sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.

Do zadań wychowawców, nauczycieli, doradcy zawodowego na tym etapie należy przede wszystkim: poszukiwanie i odkrywanie zasobów ucznia, pobudzanie go do poznawania siebie, swoich predyspozycji, rozwijania uzdolnień zainteresowań, aktywizowanie do kształtowania własnych aspiracji zawodowych, zdobywania niezbędnych informacji, pogłębiania wiedzy o zawodach i rynku pracy oraz systemie szkolnictwa.

Współcześnie doradca zawodowy nie podejmuje decyzji za ucznia, ale towarzyszy mu, wspiera. Uczeń sam podejmuje decyzję i jest za nią odpowiedzialny, natomiast doradca pomaga mu w tzw. momentach krytycznych lub punktach zwrotnych jego życia.

PODSTAWA PRAWNA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego. (Dz. U. z 2019 r. poz. 325)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591);
- Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r. poz. 703)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1646);

ZAŁOŻENIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem decyzyjnym, jest to proces ciągły, dynamiczny, składający się z decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat;
- Na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, oraz ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
- Szkoła udziela pomocy i wsparcia w kształtowaniu decyzji zawodowych uczniów;
- Nabycie umiejętności dokonywania wyborów zawodowych następuje poprzez samopoznanie i samoocenę osobowości, zainteresowań, uzdolnień, temperamentu, stanu zdrowia oraz konfrontację ich z wymaganiami zawodowymi i sytuacją na rynku pracy;
- Na wybór ścieżek edukacyjnych i zawodu mają głównie wpływ cechy osobowościowe jednostki (charakter, temperament, zainteresowania, uzdolnienia, poziom inteligencji), doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
- Sprzyjającym sposobem pozyskania informacji o predyspozycjach i zdolnościach uczniów są przedmioty szkolne;
- W ramach WSDZ prowadzona jest indywidualna i grupowa praca z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- Działania z zakresu doradztwa zawodowego mają charakter planowy i systematyczny – realizowane są zgodnie z harmonogramem pracy szkoły;
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego;

CEL OGÓLNY I CELE SZCZEGÓŁOWE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Cel ogólny :

- Przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów, a także informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Cele szczegółowe:

Uczniowie:

- poznają własne zasoby, mocne strony, zainteresowania, uzdolnienia, temperament, stan zdrowia kompetencje, predyspozycje zawodowe;
- potrafią dokonać samooceny - analizy własnych możliwości i ograniczeń, określić obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego;
- znają czynniki trafnego wyboru zawodu;
- posiadają wiedzę o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania;
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania zawodu;
- posiadają wiedzę o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nich zasadach, trendach;
- znają podstawowe rodzaje dokumentów aplikacyjnych, zasady ich opracowywania; potrafią zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną szkół, policealnych, wyższych;
- potrafią samodzielnie planować ścieżkę własnej kariery zawodowej, opracować IPD – planując różne warianty kariery;
- potrafią dokonać wyboru dalszej drogi edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi;
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodoznawczej;
- rozwijają umiejętności pracy zespołowej oraz kompetencje społeczne;
- są otwarci i przygotowani na zmiany oraz wyzwania współczesnego świata;

Wychowawcy, nauczyciele:

- znają czynniki wyboru dalszej drogi kształcenia i wyboru zawodu, wspomagają uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych; są przygotowani do pełnienia roli „doradców”.
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, pasje, uzdolnienia, predyspozycje;
- udzielają wsparcia uczniom w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych;
- realizują tematy związane z wyborem dalszej ścieżki kariery zgodnie z podstawą programową;
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- przybliżają podczas prowadzonych lekcji zawody związane z danym przedmiotem lub profilem klasy;
- włączają przedstawicieli instytucji, szkół i wyższych uczelni oraz zakładów pracy w proces doradztwa zawodowego w szkole;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;

Rodzice:

- znają czynniki wyboru dalszej drogi kształcenia i wyboru zawodu, wspomagają dzieci w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych; są przygotowani do pełnienia roli „doradców”.
- potrafią wskazać predyspozycje, uzdolnienia, zainteresowania, mocne i słabe strony dziecka;
- wiedzą, gdzie szukać informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi zawodowej dziecka, szczególnie w przypadku dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

- znają aktualną ofertę edukacyjną;
- włączają się do działań informacyjnych szkoły np. jako przedstawiciele różnych zawodów, w miarę możliwości angażują się w pracę doradcą szkoły;

ZADANIA OSÓB REALIZUJĄCYCH WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Poradnictwo zawodowe stanowi system działań oparty na współpracy wielu podmiotów. W procesie doradczym uczestniczy Dyrektor Szkoły, doradca zawodowy, pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawcy, nauczyciele, rodzice, podmioty współpracujące ze szkołą. Wspólne działania systemowe pozwalają na dokonanie podziału zadań adekwatnie do posiadanej wiedzy, doświadczeń, kompetencji.

Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole zgodnie z harmonogramem działań na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w warsztatach z doradztwa zawodowego, targach edukacyjnych, w spotkaniach ze specjalistami, wyjściach na uczelnie wyższe, w różnorodnych konkursach i wycieczkach tematycznych, itp.

Dyrektor szkoły:

- odpowiada z organizację WSDZ w szkole;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy realizatorami WSDZ w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji WSDZ w szkole;

Doradca zawodowy - koordynator WSDZ:

- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów i rodziców na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- opracowuje we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami program oraz koordynuje jego realizację;
- wspiera nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów szkolnych, w zakresie realizacji działań określonych w programie;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- koordynuje działalność informacyjno-doradcą realizowaną przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów, rodziców;
- pomaga uczniom w samopoznaniu się i w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej - określeniu swoich zasobów, mocnych stron, zainteresowań, uzdolnień i innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej;
- współpracuje z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi WSDZ - ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkoły.

Pedagog i psycholog szkolny:

- pomagają uczniom w samopoznaniu się i w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej - określeniu swoich zasobów, mocnych stron, zainteresowań, uzdolnień i innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej;
- diagnozują uczniów w zakresie ich predyspozycji do wykonywania wybranych przez nich zawodów;
- wspomagają i konsultują uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodziców;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- w porozumieniu z wychowawcami przeprowadzają zajęcia przygotowujące do dokonywania trafnych wyborów dalszego kierunku kształcenia;
- udzielają indywidualnych porad, konsultacji dla uczniów i rodziców potrzebujących wsparcia;
- współpracują z koordynatorem WSDZ - doradcą zawodowym, innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- gromadzą, aktualizują i udostępniają informacje edukacyjne i zawodowe;

Wychowawcy:

- pomagają uczniom w samopoznaniu się i w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej - określeniu swoich zasobów, mocnych stron, zainteresowań, uzdolnień i innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej;
- wspomagają uczniów w podejmowaniu i realizowaniu decyzji dotyczących wyboru zawodu, dalszej ścieżki edukacyjnej;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom instytucje oraz specjalistów, udzielających pomocy i wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci, wspierają rodziców w roli doradców;
- współpracują z koordynatorem WSDZ- doradcą zawodowym, innymi nauczycielami oraz pedagogiem i psychologiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

Nauczyciele:

- pomagają uczniom w samopoznaniu się i w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej - określeniu swoich zasobów, mocnych stron, zainteresowań, uzdolnień i innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej;
- przybliżają podczas prowadzonych lekcji zawody związane z danym przedmiotem lub profilem klasy;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;

- przygotowują uczniów do udziału w konkursach, olimpiadach, zawodach;
- prowadzą koła zainteresowań oraz inne zajęcia dodatkowe;
- współpracują z koordynatorem WSDZ- doradcą zawodowym, innymi nauczycielami oraz pedagogiem i psychologiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

Nauczyciele – bibliotekarze:

- współpracują z koordynatorem WSDZ - doradcą zawodowym, innymi nauczycielami oraz pedagogiem i psychologiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowują i aktualizują oraz udostępniają zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;

Inne osoby zatrudnione w szkole np. pielęgniarka:

- współpracują z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udzielają informacji w kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście wyborów zawodowych dokonywanych przez uczniów;

Podmioty współpracujące ze szkołą w realizacji programu i WSDZ:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Rudzie Śląskiej;
- Ośrodek Doradztwa Zawodowego w CKU w Rudzie Śląskiej;
- Firma symulacyjna „MOST”;
- Uczelnie Wyższe – UŚ, ŚUM, UE, Politechnik Śląska, WSB, GWSH, itp.;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Urząd Skarbowy;
- Ochotnicze Hufce Pracy;
- Organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, potencjalni pracodawcy; itp.

**ZADANIA PODMIOTÓW WSPÓLPRACUJĄCYCH ZE SZKOŁĄ W OBSZARZE
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;

Ośrodek Doradztwa Zawodowego w Centrum Kształcenia Ustawicznego:

- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- organizowanie warsztatów z doradztwa zawodowego;

Firma symulacyjna „MOST” w Centrum Kształcenia Ustawicznego

- jednodniowe praktyki zawodowe w ramach przedmiotu Podstawy przedsiębiorczości;

Uczelnie wyższe:

- udzielanie informacji na temat kierunków kształcenia i zasad rekrutacji itp.;
- prowadzenie dla uczniów warsztatów – np. rozwijających umiejętności społeczne;

- organizowanie laboratoriów, wykładów i warsztatów rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie warsztatów z doradztwa zawodowego;
- organizowanie dni otwartych w szkołach lub na uczelniach;

Powiatowy Urząd Pracy:

- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie porad uczniom;
- udzielanie informacji dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- udostępnianie informacji na temat ofert pracy w kraju i za granicą;

Urząd Skarbowy:

- prelekcje dla młodzieży;

Ochotnicze hufce pracy (OHP): centra edukacji i pracy młodzieży, młodzieżowe biura pracy, młodzieżowe centra kariery, punkty pośrednictwa pracy, itp.;

- gromadzenie i udostępnianie ofert pracy, także ofert pracy sezonowej i krótkoterminowej;
- organizowanie giełd pracy i giełd zawodów;
- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;

Organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, itp.:

- propagowanie idei wolontariatu;
- umożliwianie uczniom doświadczenia pracy;
- realizowanie wspólnych projektów edukacyjnych, inne:

FORMY I METODY PRACY

Adresowane do uczniów:

- indywidualne porady i konsultacje z doradcą zawodowym, pedagogiem, psychologiem szkolnym (rozmowa doradcza, diagnoza, itp.);
- grupowe zajęcia związane tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów, predyspozycji zawodowych; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych;
- grupowe zajęcia służące samopoznaniu, określeniu, mocnych stron i ograniczeń;
- grupowe zajęcia służące doskonaleniu umiejętności komunikowania się, radzenia sobie ze stresem;
- grupowe zajęcia służące rozwijaniu i doskonaleniu sztuki autoprezentacji i rozmowy wstępnej – kwalifikacyjnej, rozwijaniu umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny);
- grupowe zajęcia służące zapoznaniu z obowiązującym prawem pracy, prawem administracyjno-gospodarczym;
- prelekcje specjalistów – np. pracowników PUP, Urzędu Skarbowego, itp.;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu, profilu klasy;

- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych – oferty szkół policealnych, wyższych, kursów, rynku pracy (lokalnego, krajowego, w UE), możliwości zatrudnienia, obowiązującego prawa pracy (między innymi poprzez: tablice informacyjne, informatory, biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka);
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez klasowych, szkolnych, itp.;
- stosowanie metod aktywizujących (np. metoda projektów, symulacja);
- organizowanie wizyt uczniów na targach pracy i targach edukacyjnych;
- organizowanie wyjazdów na uczelnie wyższe;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami uczelni wyższych;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy, z przedstawicielami instytucji doradczych, z przedstawicielami pracodawców;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- organizowanie warsztatów w Ośrodku Doradztwa Zawodowego w CKU;
- organizowanie spotkań z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju zawodowego);
- organizowanie dni otwartych szkoły /oferta edukacyjna placówki, promocja szkoły, opracowanie ulotki informacyjnej/
- organizowanie kół zainteresowań, zajęć pozalekcyjnych;
- działania uczniowskiego wolontariatu;
- działania Samorządu Uczniowskiego;
- w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach; itp.;

Adresowane do rodziców:

- indywidualne porady i konsultacje z doradcą zawodowym, pedagogiem, psychologiem szkolnym (rozmowa doradcza, diagnoza, itp.);
- spotkania informacyjne, prelekcje podczas zebrań dla rodziców;
- indywidualne konsultacje z nauczycielami, wychowawcami np. podczas dni otwartych - udzielanie bieżących informacji dotyczących osiągnięć dziecka, zainteresowań, predyspozycji, ograniczeń – wiedzy istotnej w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych.
- udzielanie informacji dotyczącej oferty szkół, sytuacji na rynku pracy, oczekiwań pracodawców, możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym rynku pracy, udostępnianie informacji na temat zawodów, praca z rodzicami uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych, z problemami zdrowotnymi, emocjonalnymi, społecznymi;
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów do działań informacyjno-doradczych szkoły;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik);

Adresowane do wychowawców, nauczycieli:

- indywidualne porady, konsultacje z doradcą zawodowym pedagogiem, psychologiem szkolnym, spotkania szkoleniowo-informacyjne, udostępnianie materiałów do pracy z uczniami (wzbogacanie warsztatu pracy wychowawcy, nauczyciela);
- udzielanie wskazówek wychowawcom do przygotowania zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
- współprowadzenie zajęć o charakterze doradczym zgodnie z zapotrzebowaniem wychowawców, nauczycieli;
- określenie celów i najważniejszych zadań do realizacji w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik);

Adresowane do środowiska lokalnego:

- współpraca z instytucjami wspierającymi działania doradcze szkoły;
- współpraca z uczelniami wyższymi;
- współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły, przedstawicielami pracodawców i instytucji działających na rynku pracy;

OBSZARY PRACY Z UCZNIEM

Praca z uczniem obejmuje cztery obszary zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia decyzji edukacyjno-zawodowych:

W obszarze - POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW, uczeń:

- sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową;

W obszarze - ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY, uczeń:

- analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;

- określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej;
- sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

W obszarze - RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE, uczeń:

- korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

W obszarze - PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH, uczeń:

- ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

**REALIZACJA TREŚCI DORADCZYCH NA ZAJĘCIACH
DYDAKTYCZNYCH - PRZYKŁADY**

- **Język polski** – m.in.: doskonalenie kompetencji językowych, wprowadzenie w sztukę autoprezentacji, argumentowania; nauka tworzenia różnych form wypowiedzi, ćwiczenie wystąpień publicznych; wprowadzenie w świat kultury; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów humanistycznych: poeta, pisarz, krytyk literacki, aktor, dziennikarz, itp.
- **Języki obce** - m.in.: doskonalenie kompetencji językowych, wprowadzenie w sztukę autoprezentacji, argumentowania; nauka tworzenia różnych form wypowiedzi, ćwiczenie wystąpień publicznych; wprowadzenie słownictwa zawodowego, ćwiczenia symulacyjne; zasady tworzenia dokumentów aplikacyjnych – CV, list motywacyjny; zapoznanie z rynkiem edukacyjnym obowiązującym w innych państwach; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów związanych z językami obcymi: tłumacz, nauczyciel, itp.;
- **Matematyka** – m.in. zapoznanie ze sposobami wykorzystania matematyki w różnych dziedzinach życia; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie

zawodów, w których matematyka ma kluczowe znaczenie: matematyk, fizyk, ekonomista, księgowy, geodeta, architekt, itp.;

- **Fizyka** - m.in. zapoznanie ze sposobami wykorzystania fizyki w różnych dziedzinach życia; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów, w których fizyka ma kluczowe znaczenie: fizyk, astronom, elektryk itp.
- **Informatyka** – m.in.: zapoznanie z zasadami tworzenia dokumentów aplikacyjnych, korzystania z poczty elektronicznej, podstawami tworzenia stron internetowych, aplikacji biurowych, itp.; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów informatycznych: informatyk, programista, grafik komputerowy, itp.;
- **Biologia, chemia, ratownictwo medyczne** – m.in.: zapoznanie z zasadami BHP i zasadami udzielania pierwszej pomocy, zapoznanie z przeciwwskazaniami do wykonywania niektórych zawodów; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów, w których wiedza z biologii i chemii ma kluczowe znaczenie - np. lekarz, farmaceuta, analityk medyczny, biotechnolog, weterynarz, itp.,
- **Geografia** – m.in.; zapoznanie rynkiem pracy, strukturą zatrudnienia, problemami społecznymi gospodarczymi, zapoznanie ze sposobami wykorzystania wiedzy z geografii w różnych dziedzinach życia kształtowanie umiejętności pracy w grupach, przybliżenie zawodów: geograf, geolog, geodeta, meteorolog, itp.;
- **Historia, Wiedza o społeczeństwie** – m.in.: zapoznanie z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju, zapoznanie z prawami i obowiązkami obywateli; rozwijanie umiejętności świadomego uczestnictwa w życiu społecznym, kształtowanie umiejętności pracy w grupach; itp.; przybliżenie zawodów: historyk, archiwista, polityk, prawnik, itp.;
- **Podstawy przedsiębiorczości** – m.in.: zapoznanie z różnymi formami zatrudnienia – jako pracownik, pracodawca, osoba prowadząca działalność gospodarczą, zapoznanie z podstawami prawa pracy, zapoznanie z rynkiem pracy, przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zapoznanie z różnymi zawodami; kształtowanie umiejętności pracy w grupach, przybliżenie zawodów z obszaru przedsiębiorczości;
- **Wychowanie fizyczne** – m.in.: kształtowanie umiejętności współdziałania; zapoznanie z zasadami zdrowego stylu życia; przybliżenie zawodów związanych z aktywnością ruchową;
- **Wiedza o Kulturze** – m.in.: wprowadzenie w świat kultury, rozwijanie kreatywności; przybliżenie zawodów artystycznych;

PRZEWIDYWANE EFEKTY WYNIKAJĄCE Z WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Uczeń w zakresie wiedzy:

- zna swoje zasoby konieczne do realizacji własnej drogi edukacyjno-zawodowej (mocne strony, uzdolnienia, zainteresowania, predyspozycje zawodowe, stan zdrowia);
- posiada wiedzę na temat autoprezentacji i budowania marki własnej osoby;

- posiada wiedzę na temat budowania odpowiednich relacji interpersonalnych, sprawnie się komunikuje, skutecznie współpracuje w grupie;
- posiada wiedzę na temat zawodów, w tym zawodów przyszłości, rynku pracy i sposobów je poszukiwania;
- zna swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych;
- zna system kształcenia w Polsce, oferty szkół wyższych, szkół policealnych, kursów;
- wie gdzie szukać pomocy przy podejmowaniu kolejnych decyzji edukacyjno-zawodowych oraz planowaniu kariery zawodowej;

Uczeń w zakresie umiejętności:

- potrafi dokonać bilansu swoich kompetencji i kwalifikacji;
- rozumie zależności pomiędzy zasobami a wyborem zawodu, ścieżki kształcenia;
- samodzielnie lub z pomocą doradcy zawodowego potrafi zaplanować dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego, opracować IPD;
- potrafi analizować źródła informacji edukacyjno – zawodowej;
- potrafi analizować tendencje w obszarze edukacji oraz tendencje rozwojowe rynku pracy;

Uczeń w zakresie kompetencji społecznych:

- ma pogłębioną świadomość znaczenia odpowiednich kwalifikacji i kompetencji na rynku pracy;
- docenia potrzebę planowania, możliwości zmiany swoich planów edukacyjno-zawodowych oraz potrzebę kształcenia ustawicznego w ciągu swojego życia;
- jest otwarty na zmiany;
- dostrzega współczesne problemy edukacji oraz uwarunkowania na rynku pracy;
- posiada wiedzę i kompetencje ułatwiające wejście na rynek pracy i sprawne funkcjonowanie na nim;

Rodzice:

- są przygotowani do wspierania dzieci w ich wyborach edukacyjnych;
- potrafią wskazać predyspozycje, uzdolnienia, zainteresowania, mocne i słabe strony swojego dziecka;
- znają czynniki wyboru szkoły i zawodu;
- posiadają aktualną wiedzę na temat systemu edukacji, możliwościach kształcenia, rynku pracy.
- wiedzą gdzie szukać pomocy przy podejmowaniu kolejnych decyzji edukacyjno-zawodowych oraz planowaniu kariery zawodowej;

Wychowawcy, nauczyciele:

- są przygotowani do wspierania uczniów w ich wyborach edukacyjnych;
- znają czynniki wyboru szkoły i zawodu;
- potrafią diagnozować potrzeby uczniów;
- odkrywają potencjał ucznia i udzielają wsparcia w jego rozwoju;
- rozwijają talenty, zainteresowania, kompetencje uczniów;
- wspierają uczniów i ich rodziców w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- w zależności od nauczanego przedmiotu przekazują wiedzę na temat zawodów, ścieżek kształcenia, przybliżają zawody związane z danym przedmiotem, profilem klasy;

EWALUACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego będzie poddawany w ciągu całego roku szkolnego monitorowaniu, zaś pod koniec roku szkolnego ewaluacji.

Efektom ewaluacji będzie doskonalenie WSDZ służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, rodziców i nauczycieli zaangażowanych w doradztwo zawodowe oraz potrzeb szkoły oraz lokalnego rynku pracy.

Wśród narzędzi wykorzystywanych podczas ewaluacji wymienić można między innymi: obserwację i spostrzeżenia uczniów, rodziców, nauczycieli, wychowawców, pedagoga i psychologa szkolnego, doradcy zawodowego, analizę dokumentacji pedagoga, psychologa szkolnego, doradcy zawodowego, ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli.